

29.10.2018

VALTUUSTOALOITE

Viittomakielen opetuksen järjestäminen CODA-lapsille

Viittomakielilaki, jonka tarkoituksena on edistää viittomakieltä käyttävien kielellisten oikeuksien toteuttamista, tuli voimaan 1.5.2015. Lain tarkoituksena on edistää viittomakieltä käyttävien henkilöiden kielellisten oikeuksien toteutumista. Lain piiriin kuuluu myös ns. CODA-lapset, joilla ainakin toinen vanhemmista on viittomakieltä käyttävä kuuro, kuurosokea tai huonokuuloinen.

Perusopetuslaki ei aseta velvoitetta viittomakielen opetukseen äidinkielenä. Kouluilla on mahdollisuus – ei velvollisuutta - järjestää CODA-oppilaille opetusta viittomakielessä, mutta siihen ei saa valtiolta rahoitusta. Kunnat ovat hoitaneet asiaa hyvin vaihtelevasti ja opetusta on saatavilla erittäin satunnaisesti. Tämä asettaa lapset eriarvoiseen asemaan. Aloitteen allekirjoittaneiden mielestä mahdollisuus viittomakielen opetukseen tulisi turvata niiden perheiden lapsille, joissa vähintään toisen vanhemman äidinkieli on viittomakieli.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Joensuun kaupunki selvittää mahdollisuudet järjestää CODA-lapsille viittomakielen opetusta.

29.10.2018 Joensuussa

Liisa Po
Liisa Paakkonen

Mari Ojalampi

Sanna Heinonen

Hanna Holopainen

Anne Mikkola
ANNE MIKKOLA

Maria Korkeatti
MARIA KORKEATTI

Maria Rovas
MARIA ROIVAS

K. Mikkonen
K. Mikkonen

Paavo Kähkönen

Paavo Kähkönen

Jussi Wiiton

Jussi Wiiton

Asseri Kinnunen

Eero Hirvonen

Osmo Korhonen

Marjatta Rätty

MARJATTA RÄTTY

Eero Hirvonen

Eero Hirvonen

Antti Kalmus
ANTTI KALMUS

Mika Piironen
MIKA PIIRONEN

Hanna Susitalo
HANNA SUSITALO

Teemu Puhuri
Teemu Puhuri

Mario Haakana
MARIO HAAKANA

Petteri Tahvanainen
Petteri Tahvanainen

Anni Järvinen
Anni Järvinen

Liisa Paakkonen

Hannu Tuomi

Ville Elvaho

Antero Puhuri

Marja Susitalo

Sari Kaskinen
SARI KASKINEN

Oskari Kauhonen
Oskari Kauhonen

→ KÄÄNTÄ!

Heimo Rätö
Anu Honkanen
Joakim Karkas

Ari Tiipinen

Kaupunginvaltuusto	§ 149	29.10.2018
Hyvinvointilautakunnan kasvatus- ja opetusjaosto	§ 49	11.12.2018
Kaupunginhallitus	§ 481	20.12.2018
Kaupunginvaltuusto	§ 6	28.01.2019
Hyvinvointilautakunnan kasvatus- ja opetusjaosto	§ 8	19.03.2019
Kaupunginhallitus	§ 125	25.03.2019
Kaupunginvaltuusto	§ 46	29.04.2019

Valtuutettu Mari Ojalamin ynnä muiden valtuustoaloite viittomakielen opetuksen järjestämisestä CODA-lapsille

3453/12.00.01/2018

KV 29.10.2018 § 149

Valtuutettu Mari Ojalampi jätti 29.10.2018 valtuuston puheenjohtajalle valtuustoaloitteen viittomakielen opetuksen järjestämisestä CODA-lapsille.

Valtuustoaloitteen olivat allekirjoittaneet myös Sanna Heinonen, Hannu Holopainen, Iiris Pääkkönen, Maria Korkatti, Anne Mikkola, Maria Roivas, Paavo Kähkönen, Antti Kainulainen, Maria Roivas, Krista Mikkonen, Jussi Wihonen, Mika Piironen, Hannele Autti, Asseri Kinnunen, Teemu Huikuri, Hanna Susitaival, Ville Eloheimo, Antero Puhakka, Martti Juntunen, Eero Bogdanoff, Jukka Hirvonen, Osmo Kokko, Marko Haakana, Matti Pesonen, Marjatta Rätty, Petteri Tahvanainen, Sari Koskinen, Eero Hirvonen, Anni Järvinen, Eira Väänänen, Oskari Korhonen, Heino Rätty, Anu Honkanen, Joakim Kärkäs ja Ari Tielinen.

Päätös:

Lähetettiin kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

HYVOKOJ § 49

Viittomakieltä käyttävät oppilaat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia. CODA –lapset ovat kuurojen vanhempien normaalisti kuulevia lapsia. Tässä yhteydessä käytetään myös termiä KODA –lapset tarkoittamaan samaa asiaa.

Perusopetuslain 10§ mukaan kuulovammaisille tulee tarvittaessa antaa opetusta myös viittomakielellä. Tämä sisältää myös äidinkieli ja kirjallisuus –oppiaineena opetettavan viittomakieli ja kirjallisuus –oppiaineen. Sen sijaan perusopetuksen opetussuunnitelman mukaan viittomakielisille kuuleville annetaan viittomakielen opetusta mahdollisuuksien mukaan.

Perusopetuslain 12 §:n nojalla äidinkielenä voidaan huoltajan valinnan mukaan opettaa suomen, ruotsin, saamen, romanikielen ja viittomakielen lisäksi myös muuta opetuksen järjestäjän tarjoamaa ja huoltajan valitsemaa oppilaan äidinkieltä.

Viittomakieli ei ole kansainvälinen kieli, vaan jokaisella maalla on oma kieleen ja kulttuuriin perustuva viittomakielensä.

Kansanedustajat ovat lokakuussa 2018 laatineet lakialoitteen, jossa esitetään, että perusopetuslakia muutetaan lisäämällä äidinkieleltään

viittomakielisille kuuleville lapsille (ns. CODA-lapset) oikeus saada huoltajan päätöksen perusteella opetusta myös viittomakielessä äidinkielenä.

Lukuvuonna 2018 - 2019 kolmelle joensuulaiselle perusopetusikäiselle oppilaalle järjestetään viittomakieli äidinkielenä -opetusta. Heistä yksi on kuurojen vanhempien normaalisti kuuleva lapsi ja opetusta järjestetään kokeiluluonteisesti ryhmässä, jossa on toinen samanikäinen joensuulainen lapsi. Joensuulaisten coda -lasten kokonaismäärästä ei ole tarkkaa tietoa, mutta kahden oppilaan vanhemmat ovat toivoneet, että heidän kuuleville lapsilleen järjestettäisiin viittomakielenopetusta.

Tällä hetkellä Joensuun hyvinvointipalvelut ostaa viittomakieli äidinkielenä -opetusta muun muassa Oppimis- ja ohjauskeskus Valterista. Opetus järjestetään verkkovälitteisesti, ja ennen opetuksen aloittamista Valteri -koulun erityisluokanopettaja arvioi oppilaan taitotason, jonka jälkeen oppilaalle voidaan miettiä sopivan tasoinen opetusryhmä. Opetus maksaa 45€/t. Mikäli opetusryhmässä kuitenkin on useampi oppilas eri kunnasta, hinta puolittuu eli on 22,50€/ t/ kunta. Opetusryhmässä voi olla enintään kolme oppilasta.

Mikäli oppilaalle järjestetään viittomakielenopetusta omassa ryhmässä kaksi tuntia viikossa, tämä maksaa 3 420€/ lukuvuosi ja mikäli viittomakielenopetusta järjestetään ensimmäisen vuosiluokan oppilaalle kaikilla seitsemällä äidinkielen- ja kirjallisuuden oppitunnilla, tämä maksaa 11 970 €/ lukuvuosi. Oleellista on kuitenkin huomioida se, että kun oppilaalle järjestetään viittomakielenopetusta koulupäivän aikana, oppilas on poissa suomen kieli ja kirjallisuus -oppitunneilta. Tällöin on arvioitava huolellisesti, kuinka säännöllinen poissaolo vaikuttaa oppilaan menestymiseen suomen kieli ja kirjallisuus -oppiaineessa. Joensuun seudun tuntijaon mukaisesti 1. vuosiluokalla äidinkieltä on seitsemän vuosiviikkotuntia, 3. ja 4. vuosiluokalla viisi vuosiviikkotuntia, 5. ja 6. vuosiluokalla neljä vuosiviikkotuntia, 7. ja 8. vuosiluokalla kolme vuosiviikkotuntia ja 9. vuosiluokalla neljä vuosiviikkotuntia.

Valmistelija: palvelupäällikkö Katja Pussinen

Varhaiskasvatusjohtajan päätösehdotus:

Kasvatus- ja opetusjaosto päättää antaa edellä esitetyn vastauksenaan Mari Ojalammin ym. valtuustoaloitteeseen viittomakielen opetuksen järjestämisestä CODA-lapsille.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Joakim Kärkäs poistui asian käsittelyn aikana.

KH 20.12.2018 § 481

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

merkitä edellä olevan vastauksena valtuutettu Mari Ojalammin ynnä muiden valtuustoaloitteeseen ja todeta aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

KV 28.01.2019 § 6

Ehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

merkitä edellä olevan vastauksena valtuutettu Mari Ojalamin ynnä muiden valtuustoaloitteeseen ja todeta aloitteen loppuun käsitellyksi.

Keskustelu:

Asiassa käytiin keskustelu, jossa kahdeksan valtuutettua käytti puheenvuoron.

Keskustelussa valtuutettu Merja-Mäkisalo Ropponen esitti asian palauttamista uudelleen valmisteltavaksi.

Valtuutettu Joakim Kärkäs kannatti ensimmäisenä Merja Mäkisalo-Ropposen tekemää palautusesitystä.

Päätettyään keskustelun palauttamisen osalta, puheenjohtaja tiedusteli valtuutetuilta, voidaanko asia palauttaa yksimielisesti uudelleen valmisteltavaksi. Kukaan valtuutetuista ei vastustanut asian palauttamista uudelleen valmisteltavaksi.

Päätös:

Kaupunginvaltuusto päätti palauttaa asian yksimielisesti uudelleen valmisteltavaksi.

HYVOKOJ § 8

Viittomakieltä käyttävät oppilaat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia. CODA –lapset ovat kuurojen vanhempien normaalisti kuulevia lapsia. Tässä yhteydessä käytetään myös termiä KODA –lapset tarkoittamaan samaa asiaa.

Joensuulaisten coda –lasten kokonaismäärästä ei ole tarkkaa tietoa, koska esimerkiksi kouluunilmoittautumislomakkeessa ei kysytä huoltajan äidinkieltä. Huoltajan kuurouden kysymiseen meillä perusopetuksen järjestäjänä ei ole perusteita. Coda –lasten lukumäärää onkin arvioitu muun muassa kaikille kouluille lähetetyn huoltajan äidinkieltä koskevan kyselyn sekä huoltajilta tulleiden yhteydenottojen perusteella. Tämänhetkisen tiedon mukaan joensuulaisia perusopetusikäisiä coda –oppilaita on kaksi.

Viittomakieli äidinkielenä -opetusta järjestetään lukuvuonna 2018 - 2019 kolmelle joensuulaiselle perusopetusikäiselle oppilaalle. Heistä yksi on kuurojen vanhempien normaalisti kuuleva lapsi. Opetusta järjestetään kokeiluluonteisesti ja verkkovälitteisesti ryhmässä, jossa on toinen samanikäinen joensuulainen lapsi.

Kuulovammaisille tulee perusopetuslain 10§ mukaan tarvittaessa antaa opetusta myös viittomakielellä. Tämä sisältää myös äidinkieli ja kirjallisuus –oppiaineena opetettavan viittomakieli ja kirjallisuus –oppiaineen. Sen sijaan viittomakielisille kuuleville annetaan perusopetuksen valtakunnallisen opetussuunnitelman luvun 9.3. mukaan viittomakielen opetusta mahdollisuuksien mukaan. Äidinkielenä voidaan perusopetuslain 12 §:n

nojalla opettaa huoltajan valinnan mukaan suomen, ruotsin, saamen, romanikielen ja viittomakielen lisäksi myös muuta opetuksen järjestäjän tarjoamaa ja huoltajan valitsemaa oppilaan äidinkieltä. Oppilaan tulee kuitenkin pystyä opiskelemaan kaikki oppiaineet huoltajan valitsemalla äidinkielellä. Huomioitavaa on, että perusopetuksen voimassa olevan opetus-suunnitelman perusteiden luvun 14.4.1 mukaan oppilas opiskelee äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa ja toisessa kotimaisessa kielessä sen mukaan kuin opetuksen järjestäjä tarjoaa ja oppilaan huoltaja valitsee.

Kansanedustajat ovat lokakuussa 2018 laatineet lakialoitteen, jossa esitetään, että perusopetuslakia muutetaan lisäämällä äidinkieleltään viittomakielisille kuuleville lapsille (ns. CODA-lapset) oikeus saada huoltajan päätöksen perusteella opetusta myös viittomakielessä äidinkielenä. Viittomakieli ei ole kansainvälinen kieli, vaan jokaisella maalla on oma kieleen ja kulttuuriin perustuva viittomakielensä.

Toinen mahdollisuus on järjestää coda –oppilaiden viittomakielen opetusta esimerkiksi suomen kielen ja kirjallisuuden oppitunneilla. Joensuulaisten CODA –oppilaiden osalta on tapauskohtaisesti harkittu yhteistyössä oppilaan, hänen huoltajansa ja oppilaan opettajan kanssa, voiko viittomakielen opetus kuulua oppilaan suomen kieli ja kirjallisuus –oppiaineen oppimäärään. Tähän on vaikuttanut muun muassa oppilaan taitotaso suomen kieli ja kirjallisuus –oppiaineessa. Joensuun seudun tuntijaon mukaisesti 1. vuosiluokalla äidinkieltä on seitsemän vuosiviikkotuntia, 3. ja 4. vuosiluokalla viisi vuosiviikkotuntia, 5. ja 6. vuosiluokalla neljä vuosiviikkotuntia, 7. ja 8. vuosiluokalla kolme vuosiviikkotuntia ja 9. vuosiluokalla neljä vuosiviikkotuntia.

Kolmas mahdollisuus järjestää viittomakielen opetusta on tarjota oppilaille viittomakieltä varsinaisena valinnaisaineena. Valinnaisten aineiden tehtävänä on syventää ja laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisena aineena voidaan tarjota perusopetukseen soveltuvia, syventäviä ja soveltavia perusopetukselle asetettuja tavoitteita tukevia aineita tai useasta aineesta muodostettuja oppiainekokonaisuuksia.

Varsinaiisiin valinnaisaineisiin sidottuja tunteja on 4. luokalla 1, viidennellä luokalla 1, kuudennella luokalla 1, seitsemännellä luokalla 2, kahdeksannella luokalla 4 ja yhdeksännellä luokalla 2. Jos alakoulu on ns. yksisarjainen eli koululla on vain yksi luokka kullakin vuosiasteella, on koululla (4. – 6. luokalla) yhteensä 3 varsinaista valinnaisainetuntia käytettävissä. Koulu voi tällöin tarjota kolmea eri varsinaista valinnaisainetta, joista yksi voi olla esimerkiksi viittomakieli. Oppilaiden opetus toteutetaan tällöin ryhmissä, joissa on 4. – 6. vuosiluokan oppilaita. Vastaavasti, mikäli koulu on kolmisarjainen eli koululla on kolme rinnakkaisluokkaa 4. – 6. vuosiluokilla, voi koulu tarjota yhdeksää eri varsinaista valinnaisainetta. Mikäli tunnit sijoitetaan lukujärjestykseen samaan aikaan, oppilaat voivat sijoittua mihin tahansa koulun tarjoamasta yhdeksästä valinnaisaineryhmästä. Jokainen koulu päättää itse, mitä varsinaisia valinnaisaineita tarjoaa. Esimerkiksi Lyseon peruskoulu on tarjonnut viittomakielenalkeita 2 vuosiviikkotunnin laajuisena 8. luokan varsinaisena valinnaisaineena. Jos opetus toteutetaan valinnaisaineena, kokonaiskustannukset eivät lisäänty.

Neljäs mahdollisuus on järjestää yksittäiselle oppilaalle viittomakielenopetusta em. valinnaisainetuntien aikana myös ylimääräisenä aineena. Tämän ratkaisun kustannukset muodostuvat samoin periaattein kuin jäljempänä esitetyt Joensuun kaupungin tällä hetkellä Oppimis- ja ohjauskeskus Valterista ostamien viittomakielenopetuspalveluiden kustannukset.

Viidentenä vaihtoehtona on järjestää viittomakielen opetusta koulun jälkeen tapahtuvana kerhotoimintana. Joensuussa koulut päättävät järjestämistään kerhoista lukuvuosittain heille myönnettyjen määrärahojen puitteissa.

Tällä hetkellä Joensuun hyvinvointipalvelut ostaa viittomakieli äidinkielenä - opetusta muun muassa Oppimis- ja ohjauskeskus Valterista. Opetus järjestetään verkkovälitteisesti. Ennen opetuksen aloittamista Valteri –koulun erityisluokanopettaja arvioi oppilaan taitotason, jonka jälkeen oppilaalle voidaan miettiä sopivantasoinen opetusryhmä. Opetusryhmässä voi olla enintään kolme oppilasta. Opetus maksaa 45€/t / oppilas. Mikäli opetusryhmässä kuitenkin on useampi oppilas eri kunnasta, opetushinta on 22,50€/ t/ oppilas. Mikäli oppilaalle järjestetään viittomakielenopetusta omassa ryhmässä kaksi tuntia viikossa, tämä maksaa 3 420€/ lukuvuosi. Mikäli viittomakielenopetusta järjestetään ensimmäisen vuosiluokan oppilaalle kaikilla seitsemällä äidinkielen- ja kirjallisuuden oppitunnilla, tämä maksaa 11 970 €/ lukuvuosi.

Valmistelija: palvelupäällikkö Katja Pussinen

Varhaiskasvatusjohtajan päätösehdotus:

Kasvatus- ja opetusjaosto päättää antaa edellä esitetyn vastauksenaan Mari Ojalammin ym. valtuustoaloitteeseen viittomakielen opetuksen järjestämisestä CODA-lapsille.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Palvelupäällikkö Katja Pussinen oli kuultavana asian käsittelyn ajan.

KH 25.03.2019 § 125

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

merkitä edellä olevan vastauksena valtuutettu Mari Ojalammin ym. valtuustoaloitteeseen ja todeta aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

KV 29.04.2019 § 46

Ehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

merkitä edellä olevan vastauksena valtuutettu Mari Ojalammin ym. valtuustoaloitteeseen ja todeta aloitteen loppuun käsitellyksi.

Keskustelu:

Asiassa käytiin keskustelu, jossa viisi valtuutettua käytti puheenvuoroja. Lisäksi kaupunginjohtaja Kari Karjalainen ja hyvinvointijohtaja Riitta Huurinainen käyttivät puheenvuoron.

Keskustelussa ei tehty päätösehdotuksesta poikkeavia esityksiä.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.